

GALOPPSPORTENS DOMSUTVALG

DOM

Avsagt: 22. juni 2015 i Oslo

Rettens leder: Edvard Os

Meddommere: Gunnar Kaspersen
Anders Bøhn

Ankende part: Rune Haugen Advokat Gunnar-Martin Kjenner

Ankemotpart: Norsk Jockeyklub Advokat Pål Tobiasson

Saken gjelder: Anke over Den Høyere Voldgiftsretts avgjørelse av 2. desember 2013.

1. Saken gjelder

Saken gjelder anke over avgjørelsen til Den Høyere Voldgiftsrett (heretter DHV) av 2.12.13, hvor Rune Haugen ble ilagt 20 000 kroner i bot for brudd på dopingregelverket til Norsk Jockeyklub (heretter NJK).

Domsutvalget har delt seg i synet på saken.

Flertallet – bestående av Edvard Os og Gunnar Kaspersen– gir sin saksfremstilling, gjengir partenes anførsler og sitt syn på saken i punktene 2 til 5 nedenfor.

Mindretallet – bestående av Anders Bøhn – redegjør for sitt syn på saken i punkt 6.

2. Fremstilling av saken

Probably er en galopphingst født i 2010. Hesten eies av Stall NOR. Rune Haugen har vært ansvarlig trener for hesten siden november 2012. Probably vant løp nr. 3 – Derby Trial - på Øvrevoll Galoppbane den 1.8.13. Etter løpet ble det tatt urinprøve i rutinemessig dopingkontroll. A-prøven ble analysert ved Statens Veterinärmedicinska Anstalt i Uppsala. Det ble påvist hhv. 8 nanogram prokain og 1 nanogram trimetoprim per milliliter urin, jf. rapport av 12.9.13.

Prokain er et lokalbedøvende legemiddel. Prokain tilsettes også i flere penicillinpreparater for å få en langsommere absorpsjon av legemiddelet (forlenget effekt). Et slikt preparat er Penovet vet. Trimetoprim er et antibakterielt legemiddel. Det finnes bl.a. i Norodine oralpasta.

Både prokain og trimetoprim er forbudte stoffer etter Forbuds- og karenstidslisten til NJK. Listen er utarbeidet av administrasjonen i Det Norske Travelskap (heretter DNT) i samarbeid med Antidopingutvalget (ADU) og NEMAC og godkjent av styret i DNT og NJK.

Prøveresultatet medførte at Probably ble diskvalifisert og fratatt pengepremien på 50 000 kroner.

ADU ble kjent med prøveresultatet den 25.9.13 og foretok deretter utredning av saken. B-prøven ble sendt Horseracing Forensic Laboratory. Undersøkelsen bekreftet A-prøven. Videre ble Haugen oppsøkt uanmeldt på stallen 1.10.13. Det ble da tatt opp forklaring fra ham. I den forbindelse ble bl.a. oppbevaring av legemidler og linimenter i stallen gjennomgått, samt hestens sykehistorie og helsekort. Det ble opplyst at behandling skjedde i forbindelse med en luftveisinfeksjon. I ADUs utredning av 21.10.13 heter det avslutningsvis:

Konklusjon

Det har kommet frem opplysninger om at Probably ble behandlet med Penovet injeksjon 50 ml den 9.7.13 (23 dager før starten den 01.08.13), samt Norodine Pasta i flere dager fra samme dato. I tillegg er hesten behandlet med Dexadreson og Danilon i samme tidsperiode. Det er ikke angitt på helsekortet når denne behandlingen ble avsluttet, men ifølge Rune Haugen ble det gitt i fire dager etter injeksjonen med Penovet. Det er ikke journalført at hesten har fått Norodine Pasta, men gitt i forklaring fra veterinær Petter Myhre per e-post den 03.10.13 at behandlingsopplegget var blitt endret.

ADU oversendte saken til Norsk Jockeyklub, jf. NJKs dopingreglement pkt. 1. I brevet fra ADUs leder, Birgit Ranheim, av 24.10.13 heter det bl.a.:

Prokain og trimetoprim har såkalt rapporteringsnivå, det vil si at nivået i urin- eller blodprøven må være over en definert grense (rapporteringsnivået) for å bli definert som en positiv prøve. Dersom det blir funnet to eller flere substanser i en prøve, faller rapporteringsnivået bort. Formålet med denne bestemmelsen er at det ikke skal være mulig å bruke lavere doser av flere legemidler samtidig for dermed å komme under det etablerte rapporteringsnivået.

I dette tilfellet ble det funnet to substanser, nemlig prokain og trimetoprim. Rapporteringsnivåer for de aktuelle substanser faller derfor bort. Behandlingen av Probably i perioden 9-12.7.13 med penicillinprokain og trimetoprim/sulfadiazin kan forklare den positive dopingprøven avlagt den 1.8.13, 23 døgn etter behandlingsstart. Det er ikke kommet frem opplysninger om at hesten ble behandlet med antibakterielle midler etter den 12.7.13.

ADU vil framheve at det ble funnet store mengde antibakterielle legemidler i det innelåste skapet på stallen til trener Rune Haugen, og disse var ikke forskriftsmessig merket med informasjon om hvilken hest det var foreskrevet til, indikasjon, dose eller administrasjonsmåte. ADU vil bemerke at veterinærens journal var svært knapp. Det var overenstemmelse mellom opplysninger om legemiddelbruk i hestens helsekort og opplysninger i behandlende veterinærs journal.

ADUs uttalelse om at funn av to substanser medfører at rapporteringsnivåene for de aktuelle substansene faller bort, er i realiteten en henvisning til den såkalte "cocktailregelen".

Veterinær Petter Myhre hadde innsigelser mot at prøvene av Probably ble ansett som positive. I brev viste han bl.a. til at det var etablert unntak til reglementet til NEMAC for etablerte kombinasjoner av medikamenter. Fra brevet gjengis:

ADU konkluderer med at den negative dopingprøven på begge stoffer samlet opphever rapporteringsnivået og derved vurderes som en positiv dopingprøve.

Formålet med denne bestemmelsen er at det ikke skal være mulig å bruke lavere doser av flere legemidler samtidig for dermed å komme under det etablerte rapporteringsnivået.

...

Kombinasjonen av prokainpenicillin og trimetoprimsulfa er vanlig brukt i behandlingsregime og benyttes ikke i lavere doser for å komme under rapporteringsnivå.

Antidopingsjef i STC Göran Åkerström uttaler at det ikke så langt har vært påvist prokain og trubrissen i samme prøve i Sverige. Han uttaler at et slikt tilfelle ville bli vurdert i utvalget og at man har anledning til å gjøre unntak fra NEMACs rapporteringsreglement ved påvisning av to stoffer som brukes samtidig basert på et lege artis etablert behandlingsregime.

I henhold til NVH Hesteklinikkens Veterinær Siv Hanche Olsen er penovet og trimetoprimsulfa vanlig å bruke i samme behandlingsperiode av en infeksjon.

...

ADU må revurdere sin utredning og trekke oversendelsen til NJK som en dopingsak.

Det strider mot etablerte regelverk og intensjonen bak regelverket å definere de negative prøvesvarene som en positiv dopingprøve.

Sjefsveterinær Göran Åkerström ble forelagt Myhres brev. Han kommenterte dette i skriv av 21.11.13. Åkerström mente Myhre delvis hadde misforstått ham. Han forklarte at de i Sverige hadde hatt ett tilfelle hvor det ble påvist to substanser under rapporteringsnivå i samme prøve, og at man i den aktuelle saken hadde valgt å ikke forfølge saken videre. Begrunnelsen var at behandlingen var lege artis, at behandlingen var dokumentert, at karenstiden før start hadde blitt respektert, at konsentrasjonen av substansene var lavere enn 1% av rapporteringsnivå, og at eliminasjonstidene for substansene stemte med den målte konsentrasjon og siste oppgitte behandlingsdag. I følge Åkerström var tilfellet unikt og brudd på regelverket hadde med meget stor sannsynlighet ikke skjedd. For øvrig presiserte han at det ikke var korrekt å gjøre unntak fra NEMACs rapporteringsregler bare fordi en behandling med to substanser var lege artis.

Brevet fra Myhre ble deretter besvart av ADU v/Berit Ranheim. I brev av 22.11.13 skrev hun bl.a. følgende:

Petter Myhre henviser videre til telefonsamtale med Göran Åkerström, som angir visse unntak fra "cocktailregelen". Det er korrekt at det finnes tre vedtatte unntak fra denne regelen og det er kombinasjoner av detomodin og butorphanol, atropin og skopolamin, og butylskopolamin og metamizol. Petter Myhre har imidlertid delvis misforstått Åkerström når det gjelder mulig øvrig unntak fra denne regelen. Det vises derfor til Åkerströms egen vedlagte forklaring om dette.

Veterinær Petter Myhre argumenterer for at regelverket er feil i forhold til intensjonen bak dette. Det er forståelig at hestepraktiserende veterinærer ønsker å ha et regelverk som gjør det trygt og forutsigbart å kunne behandle løpshester med ønskede legemidler uten at dette skal anses som regelverksbrudd. Regelverket er derfor også i kontinuerlig utvikling, samtidig som laboratorienes muligheter til å påvise legemidler stadig utvikles. Gjennom samarbeidet i NEMAC og EHSLC utvikles og harmoniseres regelverket iht Norden og de øvrige europeiske landene basert på ny vitenskapelig dokumentasjon om legemidler og deres virking og muligheter for påvisning. Men det er ikke slik at ADU kan se bort fra gjeldende regelverk ved vurdering av saker.

ADU har vurdert saken vedørende Probably opp mot gjeldende norsk og nordisk regelverk som innebærer at samtidig funn av trimetoprim og prokain, selv om begge påvisninger er under vedtatt rapporteringsnivå, er å anse som positiv prøve (jfr. "cocktailregelen"). Saken ble derfor oversendt NJK som et regelverksbrudd.

DHV behandlet saken som første instans, jf. Norsk Jockeyklubs Reglement (heretter NJR) punkt 500 d).

Etter muntlige forhandlinger ble Haugen i avgjørelsen fra DHV av 2. desember 2013 dømt for brudd på dopingreglene i NJR punktene 124 d), 182 og 183. DHV viste til at det påhviler trener et objektivt ansvar for ethvert stoff som fremkommer av dopingprøve fra DNTs forbuds- og karenstidsliste. DHV viste videre til at både prokain og trimetoprim hadde rapporteringsnivå. I tråd med cocktailregelen anså derfor DHV dopingprøven som positiv selv om de påviste verdiene av hvert stoff isolert sett lå under rapporteringsnivåene. Prokain

fremgikk ikke uttrykkelig av listen over substanser med rapporteringsnivå på det aktuelle tidspunkt. DHV presiserte derfor at funnet av prokain isolert sett ville representert en positiv prøve dersom det ikke hadde vært rapporteringsnivå for stoffet, jf. DNTs liste pkt. 8 d). Rune Haugen ble i tillegg dømt for brudd dopingreglementets pkt. 7.

Ved utmålingen av reaksjonen la DHV vekt på at Haugen ikke hadde utvist forsett eller uaktsomhet. I skjerpene retning ble det lagt vekt på gjentakelse (2010) og at oppbevaring av reseptbelagte medisiner representerte et brudd på det særskilte dopingreglementet pkt. 7.

Kjennelsen fra DHV hadde følgende slutning:

Rune Haugen ilegges en bot på kr 20 000 for overtredelse av NJR punktene 182, 183, 124 d) og det særskilte dopingreglementet, jf. punkt 509 c).

Rune Haugen ilegges saksomkostninger på kr 7 000 kroner, jf. NJR punkt 511.

Ved anke av 23.12.13 bragte Haugen saken inn for GaloppSPORTens Domsutvalg. NJK tok til motmæle. GaloppSPORTens Domsutvalg ble satt med tre dommere. I tillegg til domsutvalgets leder, tingrettsdommer Edvard Os, som er oppnevnt av generalforsamlingen i NJK, besto domsutvalget av lagmann Anders Bøhn etter forslag fra Rune Haugen, og advokat Gunnar Kaspersen etter forslag fra NJK, jf. NJR punkt 517 første ledd. Muntlig ankeforhandling ble avholdt 21.4.15. Domsutvalget mottok forklaringer fra Rune Haugen, førsteamanuensis Marit Nesje (sekretær i ADU), professor Birgit Ranheim (leder for ADU), veterinær Petter Myhre, seksjonsleder Siv Kirsten Hanche-Olsen, professor Eric Strand og professor Nils Søli. Nesje og Ranheim var innkalt av NJK, de øvrige av Haugen. Det ble i tillegg foretatt dokumentasjon slik det fremgår av protokollen.

3. Rune Haugen har i det vesentlige gjort gjeldende:

3.1. Prinsipielt anføres at regelverket til Norsk Jockeyklub ikke tilfredsstillende minimumskravene til forsvarlig saksbehandling i en sak som den foreliggende.

Selvdømmeordninger må tilpasses størrelsen på foreningen, arten av avgjørelse, sakens omfang og vanskelighetsgrad, samt hvor inngripende og stigmatiserende avgjørelsene er. NJK er en stor forening, med profesjonelle utøvere og totalisatorspill, samarbeid med Norsk Rikstoto og store pengepremier involvert. Med fellende dopingavgjørelser følger stort omdømmetap. Saksbehandlingen til DHV bygger på et inkvisisjonsprinsipp. Det foreligger ingen anmeldelse eller uavhengig vurdering av om straffbarhetsvilkårene er oppfylt før DHV avgjør om saken skal tas opp til vurdering. Det er også DHV som selv sørger for sakens opplysning og avgjør saken. Prosessformen tilfredsstillende ikke grunnleggende krav til en rettferdig rettergang etter EMK Art. 6, 1. ledd. Den bryter også med førende prinsipper for prosessreglene i dopingsaker i sammenlignbare organisasjoner, jf. RG 2000 side 1401 (Okeke). Rune Haugen må derfor frifinnes.

3.2. Subsidiært anføres at den avlagte dopingprøven fra Probably den 1.8.13 feilaktig er ansett som positiv av ADU og DHV. Feilen er et resultat av uforsvarlig saksbehandling og mangel på vurdering av hvilke unntak som må gjelde fra cocktailregelen.

Prøveresultatene er i samsvar med det som er oppgitt om medisiner. Det er svært små mengder som er påvist i den aktuelle prøven. Både prokain og trimetoprim har rapporteringsnivå. Det betyr at små funn av et av disse stoffene ikke er en positiv dopingprøve. Rapporteringsnivåer er innført fordi man ved dagens analysemetoder kan påvise forsvinnende små mengder substanser. Samtidig skal irrelevante nivåer ikke gi grunnlag for dopingdommer.

Cocktailregelen er et unntak fra dette. Begrunnelsen for cocktailregelen er at man skal ha kontroll med at det ikke brukes legemidler som virker synergisk. Cocktailregelen kan ikke anvendes i denne saken. De aktuelle stoffene har ingen synergieffekt. Det er en faglig feil at ADU ikke har ført opp kombinasjonen av prokain og trimetoprim som unntak fra cocktailregelen, slik det er gjort med kombinasjonene detomidin og butorfanol, atropin og skopolamin, samt butylskopolamin og metamizol. At det ikke er gjort slik unntak i Europa for øvrig, er logisk, fordi prokain som hjelpestoff til antibiotika bare er anbefalt brukt i Norden. Arbeidet som utføres i ADU, burde vært undergitt faglig kontroll. Hensynet til rettssikkerhet må her veie tyngre enn rene kostnadsbetraktninger, og innføring av slik kontroll vil ikke være uforholdsmessig. Å anvende cocktailregelen i denne saken er ikke i samsvar med formålet i dyrevernloven, forskrift om forbud mot doping av hest, og formålet med dopingreglementet. Det vil heller ikke være rimelig og rettferdig. Probably hadde ingen konkurransemessig fordel av medisineren, og behandlingen var i samsvar med veterinærfaglig tilråding, adekvat og effektiv. Det var dyrevernsmessig forsvarlig at hesten gikk løpet den 1.8.13. Haugen må derfor frifinnes.

3.3. Atter subsidiært gjøres gjeldende at Rune Haugen uansett må frifinnes fordi han er uten skyld. NJR er mangelfullt på dette punkt. Det følger av alminnelig foreningsrett, juridisk teori og foreningsrettslig praksis at man ikke kan dømmes når man er uten skyld og ikke kan bebreides, jf. også EMK Art. 6 (2). Å straffe en person som ikke er å bebreide, gir ingen mening, verken ut ifra individualpreventive eller allmennpreventive hensyn. Det kan ikke gjelde et rent objektivt straffansvar. En person må frifinnes dersom vedkommende godtgjør at han ikke har utvist skyld. Bestemmelsen i reglementets punkt 182 b om at trener er "ansvarlig uten hensyn til skyld" må forstås slik at den gjelder rent konkurransemessige sanksjoner, slik som diskvalifikasjon av hest og plikt til å betale tilbake eventuelle premier, og ikke straffansvar.

Rune Haugen har oppfylt sin bevisbyrde. Han har fulgt veterinærfaglige råd, behandlingen av Probably var relevant for den stilte diagnosen, behandlingen ble ført i helsekort, det er ingen holdepunkter for at hesten ble tilført annen medisin enn helsekortene viser, karenstiden ble overholdt med god margin, det ble ikke oppnådd noen konkurransemessig fordel, og det var ikke uforsvarlig av dyrevernshensyn å la Probably starte 23 dager etter avsluttet behandling. Haugen kan ikke bebreides og er uten skyld for den positive prøven. Han skal derfor frifinnes.

3.4. Når det gjelder oppbevaring av medikamenter, anføres at restene av medikamenter ble fjernet fra stallen og tilintetgjort etter behandlingen av Probably. Medikamentene som var i medisinskapet den 1.10.13 var til behandling av andre hester på stallen, og medisinskapet var låst iht. reglementet.

Som følge av den utilfredsstillende prosessordningen er det ikke en løsning å oppheve avgjørelsen fra DHV. Domsutvalget må avsi frifinnende dom.

Rune Haugen nedla slik påstand:

1. Rune Haugen frifinnes.
2. Rune Haugen tilkjennes sakens omkostninger.

4. Norsk Jockeyklub (NJK) har i det vesentlige gjort gjeldende:

Domfellelsen av Rune Haugen for brudd på dopingregelverket er truffet på grunnlag av forsvarlig saksbehandling og korrekt bevisvurdering. Den er i tråd med gjeldende regelverk.

4.1. Probably avga en positiv dopingprøve i saken. Det er ikke grunnlag for å gjøre unntak eller sette til side cocktailregelen i denne saken ut fra rimelighets- og formålsbetraktninger. Det bestrides ikke at behandlingen av Probably var "lege artis". Det hevdes heller ikke at hesten oppnådde noen konkurransemessig fordel i løpet. Poenget er at regelverket slår fast at det er forbudt å la hesten starte i løp når det kan konstateres rester av de stoffene som ble påvist i dopingprøven. Dette er utslag av en bevisst politikk i Norden om å unngå bruk av antibiotika i forbindelse med løp av dyrevelferdsmessige hensyn. At Haugen er uenig i regelverket og mener at det burde vært oppstilt et unntak fra cocktailregelen ved funn av prokain og trimetoprim, kan ikke lede til frifinnelse. Det gjelder p.t. tre etablerte unntak fra cocktailregelen, vedtatt i EHSLC. Kombinasjonen prokain og trimetoprim er ikke blant disse. Rimelighetsbetraktninger kan heller ikke lede til at det oppstilles et slikt unntak. ADU har vurdert spørsmålet og det er bestemt at denne kombinasjonen av substanser rammes av forbuds- og karenstidslisten. Ulike oppfatninger blant fagkyndige og de involverte i saken om hvordan regelen bør være, kan ikke lede til at regelen ikke gjelder.

4.2. Ansvar for det aktuelle regelbruddet er objektivt, dvs. uten hensyn til skyld. Dette følger av bestemmelsens ordlyd, og er i samsvar med tilsvarende regler i DNTs regelverk. Det er ikke påstått, eller noe vilkår for domfellelse at hesten hadde noen konkurransemessig fordel som følge av de påviste substansene. Derimot er det et bevisst valg som ligger bak reglene om at hester ikke skal delta i løp når den er under relevant behandling. Hensynet til dyrevern tilsier at antibiotika ikke tolereres, og at ansvaret er objektivt. Det leder da ikke til frifinnelse at stoffene kom inn i hesten som ledd i adekvat behandling, eller at de ikke hadde noen konkurransemessig effekt. Dokumentasjonen viser for øvrig ikke omfanget av behandlingen. De påviste substansene er uansett definert som doping. Det forhold at karenstiden er overholdt for hvert av stoffene isolert sett, spiller da heller ingen rolle. En annen sak er at straffen skal utmåles etter overtredelsens art og grovhet. Det tas dermed hensyn til skyldgraden ved reaksjonsfastsettelsen. Ved utmålingen av boten på 20 000 kroner la da også DHV uttrykkelig vekt på at Haugen verken bevisst eller uaktsomt hadde medvirket til den positive dopingprøven.

Subsidiært – dersom det gjelder et krav om uaktsomhet for å kunne domfelle – anføres at Haugen uansett har utvist uaktsomhet. Det burde vært lagt til grunn at oppgitt karenstid ikke var annet enn veiledende fordi man benyttet samvirkende legemidler. Videre hefter det

mangler ved utfyllingen av helsekort og journal, og det er oppbevart medikamenter i strid med reglementet.

4.3. Oppbevaringen av legemidler på stallen utgjør et selvstendig regelbrudd, jf. dopingreglementets pkt. 7. Det er uten betydning om legemidlene kan knyttes til Probably eller andre hester. Ved bevisvurderingen må det legges vekt på at forklaringene som er gitt til ADU, i prosesskrift og i muntlige forklaring for DHV, ikke er like. Det er videre ikke tvil om at det ble oppbevart åpne forpakninger, og at forpakningene ikke var merket på forskriftsmessig vis. Det er heller ikke gitt noen tilfredsstillende forklaring på aktuell bruk, eller på når legemidlene ble brukt.

4.4. Dopingreglementet til NJK ivaretar trenernes rettssikkerhet i tilstrekkelig grad. Det strider ikke mot retten til "fair trial" etter EMK Art. 6 nr. 1. Ansvar og bevisregler er tilnærmet identisk med de som gjelder i travsporten og idrettslivet for øvrig, selv om reglene til NJK ikke har særskilte regler om anmelderorgan, slik det siste regelverket til DNT har. Hensynet til kontradiksjon er ivaretatt. Den ilagte reaksjonen er i praksis en konvensjonalbot på 20 000 kroner, ilagt i en dopingsak som gjelder dyr, og som bygger på at hesten kan være gitt midler som kan være i strid med dyrevernhensyn. Reaksjonen er ikke særlig infamerende. DHV har videre lagt til grunn og tatt hensyn til at Haugen ikke har utvist forsett eller uaktsomhet.

Saksbehandlingen er ikke omfattet av anken. Det er ikke fremmet krav om ny behandling i DHV. Det bestrides uansett at organiseringen av dopingarbeidet gjennom ADU bryter med grunnleggende rettssikkerhetsgarantier. Hensynet til kontradiksjon er ivaretatt og DHV innhentet i denne saken en tilleggsuttalelse fra ADU. Saksbehandlingen har fulgt reglene til NJK, og det er ikke påvist kritikkverdige omstendigheter som kan ha hatt betydning for resultatet. Påståtte mangler ved saksbehandlingen i form av manglende uavhengig juridiske vurdering av påtalespørsmålet, og det at DHV som førsteinstans i dopingsaken innhentet en tilleggsvurdering fra ADU etter den muntlige forhandlingen, har uansett ikke påvirket resultatet. Det forelå utvilsomt en positiv dopingprøve og det ble oppbevart legemidler på irregulær måte i stallen. Begge forholdene ble grundig vurdert veterinærfaglig, og det var ikke behov for noen nærmere juridisk vurdering av dette før DHV tok saken opp til behandling. Innhenting av tilleggsuttalelse fra ADU var foranlediget av Haugens ønske om at veterinær Myhre skulle få inngi skriftlige tilleggsbemerkinger.

NJK nedla slik påstand:

1. Den Høyere Voldgiftsretts kjennelse av 2. desember 2013 stadfestes.
2. Norsk Jockeyklub tilkjennes sakens omkostninger.

5. Flertallet – Os og Kaspersen – ser slik på saken:

Omstendighetene omkring prøvetakingen fra Probably og de konkrete prøveresultatene - 8 nanogram prokain og 1 nanogram trimetoprim per ml/urin - er ikke omtvistet.

Spørsmålet er om Haugen må frifinnes fordi selvdømmeordningen til NJK ikke er tilfredsstillende, den aktuelle dopingprøven med urette er ansett som positiv, eller fordi han ikke har utvist nødvendig subjektiv skyld.

Det aktuelle regelverket er noe uoversiktlig. Relevante bestemmelser følger dels av lover og forskrifter, dels av interne reglementer og lister. Innledningsvis redegjøres derfor for det aktuelle regelverket og en del av de sentrale bestemmelsene i de ulike regelsettene:

5.1. Nærmere om regelverket - dyrevelferdsloven, dopingforskriften, Norsk Jockeyklubs Reglement, Forbuds- og karenstidslisten, og dopingreglementet

5.1.1. *Dyrevelferdsloven* (lov av 19.6.2009 nr. 97) har som formål å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr. Loven pålegger bl.a. trenere og konkurransearrangører å påse at dyr ikke utsettes for eller er påvirket av midler eller behandling som kan gjøre aktiviteten dyrevelferdsmessig uforsvarlig, jf. § 26 (1) b). Brudd på loven kan møtes med administrative sanksjoner og/eller straff. Overtredelsesgebyr etter § 34 er en administrativ sanksjon som kan ilegges av tilsynsmyndigheten ved uaktsomme eller forsettlige overtredelser av loven. Straffebestemmelsen følger av lovens § 37, hvor det fremgår at forsettlig eller grovt uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven er straffbar.

5.1.2. *Forskrift av 1.3.07 nr. 231 om forbud mot doping av hest* (heretter dopingforskriften) er gitt med hjemmel i dyrevelferdslovens § 26 (2). Forskriften skal fremme god velferd for hester som deltar i konkurranser, herunder bidra til å beskytte best mulig mot skade, smerte og annen lidelse som følge av doping, jf. forskriftens § 1. Med "doping" forstås brudd på forskriftens § 4 og § 5, jf. forskriftens § 2 b). Disse bestemmelsene lyder:

§ 4 Forbud mot deltakelse

Dyreholder skal ikke la en hest delta i konkurranse ... dersom deltakelsen vil være dyrevernmessig uforsvarlig på grunn av at hesten har fått behandling. Dersom det påvises virksomme rester etter eller virkninger av behandling i eller på hesten på deltakelsestidspunktet, skal tiden som har gått siden behandlingen, ikke ha betydning for forsvarlighetsvurderingen.

Forbudet etter første ledd gjelder selv om behandlingen ikke har påvirket hestens prestasjonsevne.

§ 5 Forbud mot behandling

Brudd på forbudet mot deltakelse etter § 4 medfører at også behandlingen som førte til bruddet, var forbudt. Forbudet rammer ikke person som ikke visste eller burde ha visst at hesten skulle delta i konkurransen...

Videre oppstiller forskriften i § 6 en plikt for dyreholder (eier, trener eller annen som har ansvar for hesten) til å sørge for at hestens helsekort alltid er tilgjengelig i forbindelse med konkurranser.

Arrangørene har reglementsplikt etter forskriftens § 7, dvs. en plikt til å ha og håndheve et reglement med bestemmelser som er utfyllende eller skjerpene i forhold til forbudet mot doping. Reglementet skal etter forskriftens § 7 (3) bl.a. inneholde bestemmelser om:

- b) Hvilke behandlinger som medfører forbud mot deltakelse i et begrenset tidsrom.
- c) Hvor lenge det er forbudt å delta ("karenstider") etter behandlinger som nevnt i bokstav b.
- d) Hvor store verdier av legemidler og andre stoffer som skal regnes som virksomme rester og medføre forbud mot deltakelse, jf. § 4.
- e) Forbud mot oppbevaring av legemidler og behandlingsutstyr på steder hvor det arrangeres konkurranser og prestasjonsprøver.
- f) Arrangørens egne uttak og håndtering av prøver som tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om en deltakelse er forbudt, jf. § 4.
- g) Selvdømmerett som gir arrangørene og arrangørorganisasjonene tilstrekkelig rettslig grunnlag for å få etterforsket og pådømt deltakernes brudd på reglementene,
- h) Forsvarlig utredning av saker ved mistanke om brudd på reglementene, herunder bruk av sakkyndige.
- i) Sanksjoner som bidrar til å forebygge brudd på reglementene.

For øvrig følger det av forskriftens § 10 at overtredelse av bestemmelser gitt i forskriften eller enkeltvedtak gitt i medhold av forskriften, er straffbart i henhold til dyrevelferdsloven § 37 og dyrehelsepersonelloven § 37.

5.1.3. Norsk Jockeyklubs Reglement av 7. mars 1996 (NJR) gjelder for alle galopplop med totalisator i Norge. Alle aktørene med tilknytning til slike løp er underlagt dette reglementet, herunder trenere, jf. NJR punkt 1. Reglementet er godkjent av Landbruksdepartementet, senest i februar 2013.

Det følger av NJR § 11 at enhver som er medlem av NJK eller deltar i galoppvirksomhetene, aksepterer selvdømmeordningen, og at avgjørelser fra de dømmende organer ikke kan bringes inn for de alminnelige domstoler.

NJR har i kapittel XI bestemmelser om selvdømmeordningen. Denne omfatter tre dømmende organer, hhv. Den Lavere Voldgiftsrett, Den Høyere Voldgiftsrett (DHV) og GaloppSPORTENS Domsutvalg.

Etter NJR punkt 500 d) behandler DHV som førsteinstans saker etter positive dopingprøver på hest. Det følger av punkt 503 at DHV selv fastsetter hvordan saken skal behandles under hensyn til sakens karakter og de berørte interesser. Av samme bestemmelse fremgår at partene skal gis anledning til å uttale seg med en rimelig frist, at DHV kan pålegge enhver å møte og forklare seg for retten, at partene selv er ansvarlige for å innkalle de vitner som ønskes ført, at partene har adgang til å la seg bistå/representere under saken, og at NJK kan være part i saken.

I punkt 509 første ledd bokstav a) til f) oppstilles de ulike straffene DHV kan ilegge. Dette omfatter bl.a. advarsel, bot fra kr 300 til 50 000, og utelukkelse for begrenset tid eller for alltid. Videre følger det av punkt 509 annet ledd at straffen skal utmåles etter overtredelsens art og grovhet innenfor strafferammen. Det skal også tas hensyn til hvordan straffen vil ramme den enkelte. Overprøving av avgjørelser fra DHV kan bare skje av GaloppSPORTENS Domsutvalg, jf. punkt 512. Domsutvalget kan bare prøve om den påankede avgjørelsen lider av saksbehandlingsfeil, feil bevisbedømmelse, feil reglementstolkning og hvorvidt den påankede avgjørelse er kvalifisert urimelig. Domsutvalget kan stadfeste eller oppheve

underinstansens avgjørelse og henwise saken til ny behandling i klubbens styre eller dømmende organer.

Etter NJR punkt 124 d) omfatter trenerens ansvar å hindre at hesten gis midler som kan påvirke dens prestasjon i løp. Dopingbestemmelser er inntatt i NJR punktene 182 og 183, hvor det bl.a. heter:

182)

b) Trener er uten hensyn til skyld ansvarlig for ethvert stoff som fremkommer av dopingprøve fra Norsk Jockeyklubs forbuds- og karenstidsliste:

A. FORBUDSLISTE – Absolutt forbudte stoffer og behandlingsformer eller
B. KARENSTIDSLISTE – Liste over stoffer som er forbudt ved deltakelse i løp.

For lisensiert trener eller rytter som med forsett har medvirket til doping av hest, blir lisensen inndratt for begrenset tid eller alltid...

c) Det er forbudt å gi/overlate legemiddel, stoff eller apparatur for spesiell behandling for hest til person annet enn den hest/person som er angitt på resepten. Dette skal oppbevares i forsvarlig låst skap i stall hvor det oppstalles løpshest. Nøklene til skapet skal oppbevares utilgjengelig for andre enn den som er ansvarlig for stallen. Etter avsluttet behandling skal rester av reseptbelagte medisiner som ikke er brukt, brukte sprøyter og kanyler fjernes fra stallen og forsvarlig tilintetgjøres.

183) Det vises til forskrift om forbud mot doping av hest av 1.3.07 med hjemmel i dyrevernloven av 20.12.74 nr. 73 § 31. Videre vises til den til enhver tid gjeldende liste over forbudte stoffer og behandlingsformer og de karenstider som er angitt der. Hvis det i biologisk materiale fra hest påvises stoffer som er forbudt ved deltakelse i løp innenfor angitte karenstider, er dette også forbudt om man har forholdt seg innenfor gjeldende frister i B. KARENSTIDSLISTE.

Påvises det stoffer i biologisk materiale fra hest, stoffer som er forbudt iht. karenstidslisten, er disse forbudt også om man har forholdt seg innenfor gjeldende frister i **B karenstidslisten. Karenstidene er kun veiledende.**

5.1.4. Etter ordlyden i NJR punkt 182 b), er altså trener objektivt ansvarlig – uten hensyn til skyld – for ethvert stoff som fremkommer av dopingprøve fra *Norsk Jockeyklubs forbuds- og karenstidsliste*. Forbuds- og karenstidslisten, som er felles med Det Norske Travselsskap (DNT), angir hva som anses som forbudte stoffer i hvilke relasjoner, jf. NJR punkt 183 med videre henvisninger. Forbuds- og karenstidslisten er delt i tre kapitler; A. FORBUDSLISTE, B. KARENSTIDSLISTE, og C. ANBEFALINGER OG INFORMASJON.

I kapittel B. Karenstidslisten, angis minstefrister med karenstid for diverse stoffer og legemidler. Innenfor karenstiden er det ikke tillatt for hest å starte i løp. Påvises middel som fremgår av karenstidslisten, er det også forbudt selv om middelet ble gitt før den aktuelle karenstidsfristen. Prokain (Penovet vet) og trimetoprim (Norodine vet) har karenstider på hhv 14 døgn og 96 timer.

I Kapittel C oppgis substanser fra forbuds- eller karenstidslisten med "rapporteringsnivå". At en substans har rapporteringsnivå, medfører at funn av substansen i dopingprøve ikke

betraktes som en positiv prøve, forutsatt at mengden av substansen er under det vedtatte rapporteringsnivået. Trimetoprim er oppgitt på listen over substanser med rapporteringsnivå. Prokain sto på det aktuelle tidspunkt ikke på listen. Partene er enige om at det likevel gjaldt et rapporteringsnivå for prokain. De konkrete rapporteringsnivåene for de ulike opplistede substansene er for øvrig ikke publisert eller allment kjent. Etter opplistingen over substanser med rapporteringsnivå er det videre presisert at det ved påvisning av mer enn én substans ikke benyttes rapporteringsnivåer. Dette er den såkalte "cocktailregelen". Den er begrunnet med at man ikke skal kunne benytte samvirkende/synergiske midler for å omgå regelverket. Det gjelder enkelte unntak fra cocktailregelen, men det er ikke vedtatt noe unntak for kombinasjonen prokain og trimetoprim. Haugen mener det burde gjelde et slikt unntak.

5.1.5. NJK har i tillegg til NJR, utarbeidet et eget *dopingreglement* for å oppfylle reglementskravet etter dopingforskriften § 7.

Etter dopingreglementets pkt. 1 er det etablert et felles *antidopingutvalg* (ADU) med representasjon fra DNT og NJK. ADU er et rådgivende organ i dopingsaker innenfor hestesporten. Ved positiv prøve skal ADU orientere NJK, underrette hestens ansvarlige trener og foreta de nødvendige undersøkelser.

For øvrig heter det i dopingreglementet:

6. Når det i biologisk materiale fra hest påvises et middel som er nevnt under Norsk Jockeyklubs forbuds- og karenstidsliste, kapittel B, er det å anse som forbudt selv om middelet ble gitt før de angitt frister, jfr. Forskrift § 7 d.

7. Det er forbudt å oppbevare legemidler og behandlingsutstyr i stall hvor det oppstalles løpshest, ... jfr. forskrift § 7 e, Norsk Jockeyklubs reglement pkt. 182. Det er forbudt å oppbevare spesielle midler, apparatur for spesiell behandling, injeksjonssprøyter og kanyler usikret i stall hvor det oppstalles løpshest. Det er forbudt å gi/overlate legemiddel, stoff eller apparatur for spesiell behandling av hest til personer annen enn den hest/person som er angitt på resepten. Dette skal oppbevares i forsvarlig låst skap i stall hvor det oppstalles løpshest. Nøklene til slikt skap skal oppbevares utilgjengelig for andre enn det som er ansvarlig for stallen. Etter avsluttet behandling, skal rester av reseptbelagte medisiner som ikke er brukt, brukte sprøyter og kanyler fjernes fra stallen og forsvarlig tilintetgjøres.

8. Om sanksjoner som bidrar til å forebygge brudd på Norsk Jockeyklubs reglement og dopingbestemmelser vises til Norsk Jockeyklubs Reglement pkt. 500 – 521, jfr. forskrift § 7 i.

Sanksjoner ved overtredelse av dopingreglene er altså hjemlet i dopingreglementet pkt. 8, jf. NJR punktene 500-521.

Dopingreglementet inneholder ellers i pkt. 9 regler om gjennomføring av dopingkontroll, herunder prøveanalyse, og i pkt. 11 regler om behandling ved sykdom og skade. I pkt. 11.1 om behandling heter det i annet ledd:

Uavhengig av angitt karenstid, vil doping foreligge når en dopingprøve inneholder rester av et slikt legemiddel, preparat, stoff eller behandling. Hest som konkurrerer i Norge kan kun behandles med legemidler som er tillatt omsatt og anvendt i Norge. Hest kan behandles med reseptbelagt legemiddel kun når veterinær har ordinert dette til navngitt hest.

5.2. Selvdømmeordningen – om saksbehandlingsreglene bryter med de minimumskrav som gjelder for konfliktløsende organ i dopingsaker

Det er ikke reist innvendinger mot den innledende del av prosessen i dopingsaker innen galoppsporten, som bl.a. omfatter selve prøvetakingen, analysen av prøveresultatene og utredningen av ADU ved positiv prøve. Haugen har heller ikke anført at det foreligger konkrete brudd på det aktuelle regelverket. Innsigelsene gjelder regelverket som sådant og prosessens preg av å være inkvisitorisk. Haugen har særlige fremhevet som kritikkverdig at det ikke inngis anmeldelse eller foretas uavhengig vurdering av om straffbarhetsvilkårene er oppfylt, før DHV avgjør om saken skal tas opp til vurdering. Videre har han vist til at DHV selv sørger selv for sakens opplysning og avgjør saken, og gjort gjeldende at prosessformen ikke tilfredsstillende grunnleggende krav til en rettfærdig rettergang etter EMK Art. 6, 1. ledd og bryter med førende prinsipper for prosessreglene i dopingsaker i sammenlignbare organisasjoner.

Etter flertallets mening har selvdømmeordningen og saksbehandlingsreglene ikke mangler som medfører at Rune Haugen av den grunn må frifinnes.

Foreninger har i utgangspunktet kompetanse til fritt å regulere sine foreningsmessige forhold slik foreningen selv finner det hensiktsmessig. Denne kompetansen er imidlertid ikke ubegrenset. Den må utøves innenfor rammen av grunnleggende krav til rettssikkerhet, likhet og rimelighet, slik at man bl.a. unngår rent vilkårlige prosesser, kvalifisert urimelighet og myndighetsmisbruk. Bøter i foreningsforhold fordrer hjemmel i vedtekter eller avtale, jf. bl.a. Rt. 1936 s 417. Kravene til selvdømmeordninger må for øvrig til en viss grad relativiseres. Det må vurderes konkret om kravene er oppfylt, og kravene kan variere med foreningens størrelse, sakenes alvor, hvilke interesser som berøres og hvor inngripende avgjørelser det dreier seg om.

Det kan etter flertallets syn ikke oppstilles like strenge krav til saksbehandlingsregler og sanksjoner i dopingsaker innenfor en selvdømmeordning med selvdømmestraff, som etter straffeprosessen og de alminnelige vilkårene for å ilegge straff ved dom etter ordinær rettergang. En grunnleggende forskjell er bl.a. at foreningsregler, i motsetning til alminnelige strafferegler, vedtas av foreningen selv, godtas av medlemmene ved stiftelsen av foreningen eller når de slutter seg til denne, og at personer i utgangspunktet verken har noe rettskrav på medlemskap eller noen plikt til å melde seg inn i en forening. "Straff" i foreningsrettslig sammenheng er en foreningsrettslig reaksjon. Det formelle grunnlaget for straffebestemmelser i denne sammenheng er selvdømmeprinsippet, og ikke statens rett til å bestemme over borgerne ("høyhetsretten"), slik det er i samfunnet for øvrig. Det er ikke staten som ilegger foreningsrettslige straffereaksjoner, men en forening, og foreningens kompetanse til å ilegge

reaksjonen følger av den enkeltes privatautonomi; vedkommende har sluttet seg til en forening med en regelfestet adgang til å sanksjonere regelbrudd.

Det kan i forlengelsen av dette reises spørsmål ved om selvdømmeordninger i foreninger er å anse som "rettergang" i EMKs forstand, og ved om EMK Artikkel 6 overhodet kommer til anvendelse. Som påpekt av Kjell V. Andorsen i *Idrett og Juss* (4. utg.) på side 287, er det selvsagt at straffeprosesslovens bestemmelser ikke kan benyttes på idrettens domsorganer. Videre skriver han at "...den alminnelige oppfatning i dag er nok også at heller ikke EMKs regler kan brukes. Menneskerettighetskonvensjonen forplikter *staten* overfor den enkelte borger, mens idrettens selvdømmeordning har sitt rettslige grunnlag i en slags kontraktsfundert disposisjon den enkelte utøver gjør når han gjennom medlemskap slutter seg til den aktuelle idrettsorganisasjonen. Riktignok har spørsmålet vært reist om hvorvidt dette synet fortsatt kan hevdes når det gjelder spesielt antidopingarbeidet i idretten, hvor de enkelte lands offentlige myndigheter er både sterkt engasjert og involvert..." Selv om sistnevnte spørsmål har vært reist, er det etter flertallets syn mye som trekker i retning av at reglene i EMK ikke kommer til anvendelse. Flertallet anser det imidlertid ikke nødvendig å ta stilling til dette i nærværende sak.

For dopingreglementet til NJK gjelder uansett reglementskravene i dopingforskriften § 7. Som påvist over, omfatter dette bl.a. en plikt til å etablere en selvdømmerett som gir "tilstrekkelig rettslig grunnlag for å få etterforsket og pådømt deltakernes brudd på reglementene". Videre skal reglementet sørge for "forsvarlig utredning av saker ved mistanke om brudd på reglementene herunder bruk av sakkyndige", og det skal ha "sanksjoner som bidrar til å forebygge brudd på reglementene".

Av de rettskildene Haugen har vist til – EMK og alminnelige rettsgrunnsetninger – kan det ikke utledes krav til saksbehandlingen i dopingsaker i NJK, utover det som allerede kan utledes av dopingforskriften.

Ved den konkrete vurderingen av om regelverket strider mot disse reglene, må det legges vekt på at NJR og dopingreglementet er kjent og godkjent av tilsynsmyndigheten, senest i 2012 slik det uttrykkelig fremgår av NJR.

Haugen har anført at opprettelsen av et uavhengig påtaleorgan etter mønster fra DNT ville øke tilliten til at DHV fatter objektive avgjørelser på uavhengig grunnlag. Det er mulig dette er korrekt, og at i hvert fall Haugen i så fall ville hatt større tillit til domfellelsen av ham. Det kan likevel ikke ses at dopingforskriften eller annet rettsgrunnlag krever at det opprettes et slikt organ.

Det er heller ikke grunnlag for å hevde at rolle- og oppgavefordelingen mellom ADU, styret i NJK og DHV, slik regelverket i dag er utformet og praktiseres, er beheftet med slike svakheter og betenkeligheter at de - holdt opp mot rettssikkerhetsidealer - kan lede til frifinnelse av Haugen.

Det vises til at dopingprøvene tas på forsvarlig vis, og at prøvene deretter analyseres ved anerkjente laboratorier. Ved mistanke om positive prøver foretar så ADU, med bistand fra vel

kvalifiserte fagkyndige, en uavhengig og objektiv utredning av saken. Konkluderes det etter utredningen med at det foreligger positiv prøve, orienterer ADU NJK om dette. NJK avgjør så om saken eventuelt skal fremmes for DHV. I så fall behandles saken av DHV som førsteinstans. Med mindre DHV deretter avviser saken, blir den fullt ut realitetsbehandlet, jf. NJR punktene 500 d) og 501.

Selve sakshandlingen ved DHV er også regulert i NJR. I punkt 503 slås det bl.a. fast at partene skal gis anledning til å uttale seg, at de kan føre bevis, og at de kan la seg bistå/representere. Hensynet til kontradiksjon blir på denne måten ivaretatt.

DHV skal videre føre protokoll over saksbehandlingen. Selve avgjørelsene fra DHV skal inntas i protokollen. I avgjørelsene skal det angis hvilke faktiske omstendigheter og bestemmelser avgjørelsene bygger på, jf. NJR § 510.

DHVs avgjørelser kan påankes til Galoppsportens Domsutvalg, jf. NJR punkt 512. Etter NJR punkt 519 kan domsutvalget bare prøve om den påankede avgjørelse lider av saksbehandlingsfeil, feil bevisbedømmelse, feil reglementstolkning og dessuten hvorvidt den påankede avgjørelse er kvalifisert urimelig. Ankeordningen gir likevel de berørte parter rimelig mulighet til å få overprøvd avgjørelsene fra DHV.

Dette regelverket ivaretar slik det i dag praktiseres, de grunnleggende krav til rettssikkerhet og god prosess som med rimelighet kan oppstilles til NJKs selvdømmeordning i dopingsaker. Saksbehandlingsreglene bryter ikke med grunnleggende rettssikkerhetsgarantier eller kravene som følger av dopingforskriften.

Det forhold at det ikke er opprettet et uavhengig påtaleorgan, og det ansvaret og den rolle DHV har knyttet til sakens opplysning, kan ikke lede til at Haugen må frifinnes.

Etter flertallets syn kan derfor Haugens krav om frifinnelse som følge av at prosessformen ikke tilfredsstiller grunnleggende krav til en rettferdig rettergang etter EMK Art. 6, 1. ledd og bryter med førende prinsipper for prosessreglene i dopingsaker i sammenlignbare organisasjoner, ikke tas til følge.

De påberopte forhold gir heller ikke grunnlag for å oppheve avgjørelsen fra DHV.

5.3. Om dopingprøven med urette er ansett som positiv

Flertallet må etter dette ta stilling til om DHV med urette har ansett dopingprøven fra Probably som positiv.

Haugen har, med støtte fra sine fagkyndige vitner, gjort gjeldende at det er faglig feil at det ikke er gjort unntak fra cocktailregelen for så vidt gjelder kombinasjonen prokain og trimetoprim, dette særlig fordi disse stoffene ikke virker synergisk. Haugen mener derfor at den aktuelle dopingprøven ikke kan anses som positiv.

Til dette bemerkes at det ikke kan utelukkes at konkrete bestemmelser i for eksempel et dopingregelverk i spesielle tilfelle kan bli satt til side eller bli supplert, for eksempel dersom det dreier seg om åpenbare feil eller utelatelser i reglene eller klart uforsvarlige regler.

Hensynet til regelverksutforming og forutberegnelighet, samt hensynet til å unngå unødige prosesser, tilsier imidlertid at det utvises varsomhet med å oppstille konkrete unntaksregler på et slikt grunnlag.

Hovedtrekkene i de synspunktene som er fremført av de ulike fagkyndige vitnene, ble adressert allerede under saksforberedelsen for DHV, slik det fremgår av innsigelsene som veterinær Myhre da fremmet og ADUs merknader til disse (delvis gjengitt over).

Utgangspunktet må tas i hvordan regelverket faktisk er utformet. Etter dette har både prokain og trimetoprim rapporteringsnivå etter gjeldende forbuds- og karenstidsliste. Cocktailregelen medfører at man ser bort fra rapporteringsnivå ved påvisning av mer enn en av disse substansene. En prøve anses altså som positiv dersom det finnes flere substanser med rapporteringsnivå, selv om mengden av hver substans er under rapporteringsnivået. For øvrig er selve rapporteringsnivåene ikke offentlig kjent. Dette for å unngå tilpasning til disse ved medisinerer av hester. Som nevnt over gjelder det tre spesifikke unntak fra cocktailregelen, men det er ikke oppstilt et slikt unntak for kombinasjonen prokain og trimetoprim.

Bevisførselen for domsutvalget har vist at de fagkyndige vitnene er uenige mht om det *bør* gjelde et unntak for kombinasjonen prokain / trimetoprim eller ikke. Det er imidlertid ikke nødvendig for flertallet å ta stilling til denne faglige uenigheten, da det uansett ikke anses avgjørende at den aktuelle behandlingen var lege artis, at prokain og trimetoprim ikke virker synergisk, eller at Probably ikke hadde noen konkurransemessig fordel som følge av de påviste substansene.

Det avgjørende er at det i det aktuelle regelverket ikke er gjort et unntak fra cocktailregelen for kombinasjonen prokain og trimetoprim. Hertil kommer at spørsmålet om den aktuelle prøven, til tross for funnene, likevel ikke skal anses som positiv, faktisk har blitt vurdert av ADU. En eventuell feilvurdering i denne forbindelse faller ikke inn under den kategorien av mulige feil eller regelverksmangler som kan lede til at domsutvalget oppstiller en konkret unntaksregel fra cocktailregelen, og anser den aktuelle prøven negativ.

Det foreligger etter dette ikke grunnlag for Haugens anførsel om at dopingprøven med urette er ansett som positiv. Det kan heller ikke ses at det er grunnlag for å oppheve avgjørelsen fra DHV på dette grunnlag. Haugen kan dermed ikke frifinnes på dette grunnlag.

5.4. Om Haugen må frifinnes fordi han ikke har utvist subjektiv skyld

Det må etter dette tas stilling til om Haugen må frifinnes fordi han ikke kan bebreides for den positive dopingprøven.

Som nevnt over, la DHV la til grunn at det påhviler trener et objektivi straffansvar for brudd på dopingregelverket, jf. NJR punkt 182 b). DHV la videre til grunn at Haugen verken bevisst eller uaktsomt hadde medvirket til den positive dopingprøven, og dette ble vektlagt ved reaksjonsfastsettelsen.

I NJR punkt 182 b) heter det innledningsvis: "Trener er uten hensyn til skyld ansvarlig for ethvert stoff som fremkommer av dopingprøve fra Norsk Jockeyklubs forbuds- og karenstidsliste..."

Etter flertallets syn er den naturlig språklige forståelsen av dette at det gjelder et objektivt treneransvar for doping av hest, og at brudd på denne bestemmelsen gir DHV hjemmel til å ilegge bøtestraff etter NJR § 509. Etter flertallets syn er det i lys av bestemmelsen ordlyd, trenerrollen og sammenhengen i regelverket, ikke grunnlag for å tolke bestemmelsen slik at dette objektive treneransvaret er begrenset til å gjelde rent konkurransemessige sanksjoner.

Flertallet finner ikke grunnlag for å overprøve DHVs vurdering av Haugens skyldgrad. Det legges følgelig til grunn at han verken bevisst eller uaktsomt medvirket til den positive dopingprøven. Videre legges det til grunn at graden av skyld er relevant etter NJR punkt 509 annet ledd, hvor det fremgår at det skal legges vekt på overtredelsens art og grovhet ved utmålingen av straff for brudd på dopingreglene.

Spørsmålet blir dermed om selve regelen om objektivt ansvar kan anvendes etter sin ordlyd.

Når det gjelder adgangen til å praktisere straffebud med objektive straffbarhetsvilkår i alminnelig strafferett, er det på det rene at objektivt straffansvar kan være problematisk i relasjon til uskyldspresumsjonen i EMK Art. 6 nr. 2. Grunnleggende rettferdighetsbetraktninger samt individual- og allmennpreventive hensyn tilsier også at det oppstilles krav til subjektiv skyld i form av forsett eller uaktsomhet for å dømme noen.

Spørsmålet er behandlet i plenumsdommen i Rt. 2005 s. 833, hvor også rettspraksis fra EMD om dette spørsmålet omtales. Videre kan det vises til artikkelen "Objektivt straffansvar" av Gemetchu Hika i TfR 2010 s. 505-547. En grunnleggende dom i denne materien er EMDs avgjørelse *Salabiaku v. Frankrike*, A 141-A (1988) pkt. 28. Der fastslo EMD at alle rettssystemer bygger på faktiske eller rettslige presumsjoner, som i prinsippet ikke er i strid med konvensjonen, forutsatt at de holdes innen visse rammer og tar i betraktning betydningen av hva som står på spill og forsvarets interesser («confine them within reasonable limits which take into account the importance of what is at stake and maintain the rights of the defence»).

I plenumsdommen heter det oppsummeringsvis:

(76) Objektive straffbarhetsvilkår med hensyn til faktum er ikke i seg selv i strid med konvensjonen. Men bruken av slike vilkår må holdes innenfor visse grenser i tråd med de kriterier som er trukket opp for presumsjoner i *Salabiaku*-dommen (.), og senere videreført i de svenske sakene om tilleggs�katt og i de avvisningsavgjørelsene som jeg har gjennomgått. Dette innebærer at det må foretas en proporsjonalitetsvurdering. Objektive straffbarhetsvilkår aksepteres bare innenfor rimelige grenser tatt i betraktning hva som står på spill. Siktedes rett til å forsvare seg er blant elementene i den samlede vurdering som må foretas. Denne proporsjonalitetsvurdering, som jeg mener følger av EMK artikkel 6 nr. 2, må også norske domstoler foreta.

Sett i lys av dette, kan Haugens anførelse om at han uten videre skal frifinnes dersom han beviser at han ikke har utvist subjektiv skyld, ikke føre frem. EMK Art. 6 oppstiller ikke et

forbud mot objektivt straffansvar i sin alminnelighet. Det må imidlertid være forholdsmessighet mellom mål og middel, mellom den interessen som skal beskyttes gjennom regelen og den anklagedes mulighet til å forsvare seg. Objektive straffbarhetsvilkår aksepteres bare innenfor rimelige grenser tatt i betraktning hva som står på spill.

Som påpekt over, kan det stilles spørsmål ved om EMK kan anvendes på en selvdømmeordning i en forening. Heller ikke i denne forbindelse blir det imidlertid nødvendig å sette dette spørsmålet på spissen. Dette fordi det i lys av ovennevnte rettspraksis ikke kan oppstilles noe forbud mot objektivt straffansvar for doping av hester i selvdømmeordningen til NJK, og fordi det objektive treneransvaret etter NJR punkt 182 b) uansett ligger innenfor de rammene til proporsjonalitet og forholdsmessighet som Høyesterett har oppstilt.

Ved denne vurderingen tas det utgangspunkt i at dopingreglene i NJK skal ivareta viktige dyrevernhensyn. Videre legges det vekt på effektivitetshensynet og retts tekniske hensyn. Dette trekker i retning av en objektiv straffebestemmelse på dette området.

Det legges også vekt på at skyldgraden, samt hvordan straffen vil ramme den enkelte, tillegges vekt ved den konkrete reaksjonsfastsettelse, jf. NJR punkt 509 annet ledd. Den ansvarlige har dermed på dette punkt mulighet til et reelt forsvar, også basert på (manglende) subjektiv skyld.

Videre vises det til at objektive strafferegler ikke er et uvanlig virkemiddel i selvdømmeordninger i kampen mot doping, verken blant mennesker eller dyr. Bestemmelser om objektivt straffeansvar for doping gjenfinnes således både hos WADA, i World Anti-Doping Code Art. 2.1.1 m.fl., i Norges Idrettsforbunds lov § 12-2 (1) a), og i DNTs Dopingreglement § 5 (1).

Hertil kommer at man befinner seg på foreningsrettens og ikke den alminnelige borgerlige strafferetts område, jf. det som er påpekt om dette i punkt 5.2 over. Haugen har ved å melde seg inn i NJK godtatt gjeldende regelverk, inkludert det objektive straffansvaret for brudd på dopingreglene.

Endelig vises det til at den ilagte reaksjonen – en bot på kr. 20 000 – er, om ikke ubetydelig, så av begrenset betydning sammenholdt med de økonomiske interessene som ellers knytter seg til heste- og galoppsporten i form av pengepremier, kostnader til hesteoppdrett, avl, oppstalling, m.v.

I slutningen i DHVs avgjørelse presiseres det også at det ikke anses bevist av Haugen bevisst eller uaktsom har medvirket til den positive dopingprøven. Avgjørelsen gir derfor i seg selv ikke grunnlag for nevneverdig moralsk ellers omdømmemessig stigmatisering av Haugen.

Flertallet er innforstått med at det kan stilles spørsmål ved om det *bør* gjelde et objektivt straffeansvar for brudd på dopingreglene, og det er naturlig at dette temaet tas opp i forbindelse med regelverksarbeidet i NJK. De reelle hensyn som tilsier at det oppstilles skyldkrav kan likevel ikke medføre at domsutvalget setter den gjeldende, objektive straffeansvarsregelen til side.

Etter en samlet vurdering er flertallets konklusjon at det objektive treneransvaret for doping av hest, verken er uforholdsmessig eller i strid med grunnleggende rettsprinsipper. Den ilagte boten på kr. 20 000 anses heller ikke uforholdsmessig eller urimelig.

Under arbeidet med dommen har det blitt drøftet om dopingforskriften § 7 gir NJK hjemmel for å gi regler om objektivt straffansvar for brudd på dopingreglene. Som påvist i pkt. 5.1.2. over, har NJK en plikt til å utforme et dopingreglement, og forskriften oppstiller visse krav til dette reglementet. Utover disse kravene, herunder at det skal etableres selvdømmerett som gir "...tilstrekkelig rettslig grunnlag for å få etterforsket og pådømt deltakernes brudd på reglementene...", kan det ikke ses at forskriften oppstiller rettslige skranker for den nærmere foreningsrettslige regulering av dette. Det kan heller ikke ses at det av forskriften kan utledes et forbud mot at foreningsrettslige bøter ilegges på objektivt grunnlag ved brudd på dopingreglene. Derimot synes slike reaksjoner å være i samsvar med reglementskravet i § 7 i) om at det skal være bestemmelser om sanksjoner som bidrar til å forebygge brudd på reglementene. Videre er dopingforskriften ikke en nødvendig hjemmel for de gjeldende dopingbestemmelsene i NJR. Den grunnleggende hjemmel for selvdømmeordningen og de foreningsrettslige straffebestemmelsene er selvbestemmelsesretten som følger av alminnelig foreningsrett. NJK kan således uavhengig dopingforskriften vedta de aktuelle bestemmelsene. I den grad bestemmelsene går lenger i å sanksjonere regelbrudd enn det forskriften krever, medfører ikke det etter flertallets mening at Haugen ikke kan dømmes etter foreningens regler.

Konklusjonen blir etter dette at Haugen ikke skal frifinnes, selv om han verken bevisst (forsettlig) eller uaktsomt har medvirket til den positive dopingprøven. Hans manglende skyld gir heller ikke grunnlag for å oppheve avgjørelsen fra DHV.

5.5. Oppbevaring av reseptbelagte medisiner

DHV la ved reaksjonsfastsettelsen i skjerpene retning vekt på gjentakelse (2010) og det faktum at oppbevaring av reseptbelagte medisiner representerte et brudd på det særskilte dopingreglementets pkt. 7. I denne bestemmelsen heter det:

7. Det er forbudt å oppbevare legemidler og behandlingsutstyr i stall hvor det oppstalles løpshest, ... jfr. forskrift § 7 e, Norsk Jockeyklubs reglement pkt. 182.

Det er forbudt å oppbevare spesielle midler, apparatur for spesiell behandling, injeksjonssprøyter og kanyler usikret i stall hvor det oppstalles løpshest.

Det er forbudt å gi/overlate legemiddel, stoff eller apparatur for spesiell behandling av hest til personer annen enn den hest/person som er angitt på resepten.

Dette skal oppbevares i forsvarlig låst skap i stall hvor det oppstalles løpshest. Nøklene til slikt skap skal oppbevares utilgjengelig for andre enn det som er ansvarlig for stallen. Etter avsluttet behandling, skal rester av reseptbelagte medisiner som ikke er brukt, brukte sprøyter og kanyler fjernes fra stallen og forsvarlig tilintetgjøres.

Forholdet ble tatt opp i ADUs utredning av 21.10.13, hvor det bl.a. heter:

(side 2) Forklaringen begynte med å foreta en inspeksjon og en gjennomgang av legemidler og linimenter som var oppbevart på stallen. Alt ble oppbevart i låst skap i et eget rom i stallen. Det ble tatt diverse biler for å dokumentere oppbevaring av legemidler.

Følgende ble registrert:

Penovet 6 kartonger med 5x100ml (noen flasker anbrutt/brukt)...

(side 3)... På spørsmål om hvorfor han hadde så mange flasker med Penovet og streptocillin intramammariar, svarte han at dette var til avlshoppene til akutt sykdom etter følling eller jurbetennelse. Han kontaktet alltid veterinær før behandling, og at "lageret" var en kriseløsning som ble brukt i tilfelle det tok noe tid før veterinær kunne komme på stallen...

I premissene fra DHVs avgjørelse heter det om dette:

(side 2) Forklaring Rune Haugen

.... Han ble konfrontert med ADUs funn av store mengder antibakterielle legemidler, innelåst på stallen, uten forskriftsmessig merking i forhold til hvilke hest de var foreskrevet til, indikasjon, dose eller administrasjonsmåte. I følge Haugen var dette til avlshoppene ved akutt sykdom eller følling etter jurbetennelse. Han kontaktet alltid veterinær før behandling, og medisinalageret var en kriseløsning som ble brukt dersom det tok noe tid før veterinær kunne komme i stallen....

(side 3) DHV: ...

Videre finner DHV at det foreligger brudd på dopingreglementet pkt. 7 pålegg om at etter avsluttet behandling skal rester av reseptbelagte medisiner som ikke er brukt fjernes fra stallen og forsvarlig tilintetgjøres.

I Haugens anke heter det om dette:

(side 4) DHV har videre tatt feil når den har konkludert med at det var medisiner i skapet etter avsluttet behandling av Probably. De medisinene som var åpnet og befant seg i stallen, var i bruk i behandlingen av en annen hest på samme stall, Rossmo Secret. Denne var blitt kastret noen dager før ADU var på befaring. Den ankende part har over 40 hester på stallen og fra tid til annen er det syke hester som må behandles. DHV har tatt feil når den har kommet til at de reseptbelagte medisinene som var på stallen, var rester som ikke var fjernet etter behandlingen av Probably...

Domsutvalget har, i tillegg til ovennevnte, mottatt umiddelbare forklaringer fra Nesje og Haugen og blitt forelagt fargebilder av det aktuelle medisinskapet. Det er fremlagt helsekort for Rossmo Secret, men det er uleselig om og eventuelt når denne hesten ble behandlet med Penovet. For domsutvalget har Haugen fastholdt at han har et "depot" med medisiner til akutt medisinerings av avlshopper for betennelser, og at den åpnete flasken med Venovet var fra behandlingen av Seven Days.

Flertallet legger etter bevisførselen til grunn at Haugen hadde et "depot" med 6 kartonger med Penovet i låst medisinskap på stallen. Minst en av pakningene var åpnet. Ingen av pakningene, verken de lukkede eller den åpne, var merket med navn på hest de var foreskrevet til, indikasjon, dose, eller administrasjonsmåte, hvilket for så vidt er forenlig med forklaringen

om at de ble oppbevart som depot for behov som måtte oppstå. Flertallet kan heller ikke se at det per 1.10.13 er dokumentert noen pågående behandling av hest med Penovet.

Etter flertallets syn omfattes ovennevnte oppbevaring av forbudsreglene i dopingreglementets pkt. 7. Slike legemidler skal være forskriftsmessig merket, og fjernes fra stallen etter avsluttet behandling. Det var da ingen feil av DHV å legge vekt på overtredelse av dopingreglementets pkt. 7 i skjerpene retning ved utmålingen av boten til Rune Haugen.

Etter dette må anken fra Rune Haugen etter flertallets mening forkastes.

6. Mindretallet, Bøhn, ser slik på saken:

Mindretallet viser til flertallets gjengivelse ovenfor av partenes anførsler.

Haugen har tre hovedinnvendinger mot domfellelsen i Den Høyere Voldgiftsrett: For det første tilfredsstillende ikke saksbehandlingen for voldgiftsretten og Antidopingkomiteens dobbeltrolle kravene i menneskerettskonvensjonen artikkel 6 nr. 1 om en rettferdig rettergang. For det andre kan den såkalte "cocktailregelen" ikke benyttes i et tilfelle som dette, slik at det ikke foreligger noen regelovertrødelse. For det tredje kan reglementets punkt 182 b) ikke forstås slik at bestemmelsen gir hjemmel for objektivt straffansvar, og det er uansett ikke adgang etter norsk rett til å ilegge slikt ansvar. Det anføres at grunnlagene hver for seg må innebære at Haugen frifinnes i domsutvalget.

Mindretallet behandler innsigelsen om at det ikke er grunnlag for objektivt ansvar.

Det er på det rene at hesten Probably, som Haugen er treneransvarlig for, i juli 2013 hadde en betennelse. Den ble behandlet med antibakterielle midler. Den 9. juli ble hesten behandlet med et penicillinpreparat, Penovet vet, i form av injeksjon, og dessuten i fire dager fra samme dato med et annet antibiotikum, Norodine vet (trimetoprim/sulfadiazin pasta).. Sistnevnte preparat tilføres hesten i munnen. Penovet inneholder prokain, som forlenger effekten av penicillinet (depoteffekt) og samtidig har en bedøvende effekt ved selve injeksjonen. Karenstiden for start etter bruk av dette preparatet er 14 døgn. Norodine inneholder trimetoprim, og her er karenstiden 96 timer. Reglene er slik at hvis hesten starter i løp innenfor karenstiden etter bruk av slike stoffer, foreligger det brudd på dopingreglene uavhengig av om de aktuelle stoffene fortsatt finnes i prøver fra hesten. Begge stoffene har etter de nordiske reglene såkalt rapporteringsnivå, det vil si at nivået i prøven må være over en definert grense for at prøven skal bli ansett som positiv. Treneren rammes av dopingreglene hvis en prøve viser mengder over rapporteringsnivå selv om løpet arrangeres etter at karenstiden er ute. Karenstidene ble i dette tilfellet overholdt, og hesten startet ikke i løp før 1. august 2013. Det ble tatt dopingprøve denne dagen, og i prøven ble det som nevnt påvist 8 nanogram prokain og 1 nanogram trimetoprim per milliliter urin. Mengden av prokain og trimetoprim lå i dette tilfellet hver for seg under vedtatt rapporteringsnivå.

Både Norodine vet og Penovet vet med angitte stoffer trimetoprim og prokain er oppført på Norsk Jockeyklubs karenstidsliste B med slike karenstider som nevnt ovenfor. Liste C inneholder liste over substanser der det er vedtatt rapporteringsnivå. På C-listen for 2011 står bare trimetoprim, ikke prokain, men det er enighet om at også prokain var omfattet av C-listen

på det tidspunktet dopingprøven ble tatt. Den såkalte "cocktailregelen" følger av følgende setning i C-listen: "Ved påvisning av mer enn en substans benyttes ikke rapporteringsnivåer". Dette forstås slik at det i tilfeller hvor det i samme prøve påvises flere stoffer med rapporteringsnivå, skal prøven anses som positiv selv om mengden av hvert enkelt stoff er under nivået. Regelen er gitt for å unngå at man benytter lavere doser av midler som har samvirkende effekt. Det finnes unntak fra cocktail-regelen.

Haugen har forklart at han ikke har gjort annet enn å følge veterinærens behandlingsanbefalinger, og han har overholdt karenstidene. De sakkyndige har som mulige forklaringer på funnene såpass lang tid etter behandlingen og karenstidens utløp pekt på at det kan være betydelige individuelle forskjeller mellom hestene, og at prokainen i dette tilfellet kan ha vært injisert helt eller delvis i områder på hesten der det er dårligere sirkulasjon. Det er enighet om at det ikke er prestasjonsfremmende for en hest å ha antibiotika i blodet under løp.

Den Høyere Voldgiftsrett ila Haugen en bot på 20 000 kroner for overtredelse av dopingreglene. Retten benyttet cocktailregelen ved pådømmelsen. Det går videre fram at retten ila objektivt straffansvar, jf. følgende fra premissene:

"Det påhviler trener et objektivt straffansvar, jf NJKs reglement § 182. [...] I henhold til NJKs reglement er trener uten hensyn til skyld ansvarlig for et hvert stoff som fremkommer av dopingprøve fra forbuds- og karenstidlisten, jf § 182 b [...]."

I bemerkningene om straffutmålingen heter det at det er lagt vekt på at "man ikke finner det bevist at ansvarlig trener bevisst eller uaktsomt har medvirket til den positive dopingprøven". Den Høyere Voldgiftsrett mente altså at det ikke var grunnlag for å konstatere noen uaktsomhet fra Haugens side.

Når det gjelder spørsmålet om objektivt straffansvar, viser mindretallet til at Landbruks- og matdepartementet i 2007 ga "Forskrift om forbud mot doping av hest", forskrift 1. mars 2007 nr. 231. § 7 i forskriften er en bestemmelse om reglementsplikt for arrangører av konkurranser og prestasjonsprøver med hester. Reglementene skal være "utfyllende eller skjerpene i forhold til forbudet mot doping". Reglementene er altså hjemlet i forskriften, og det er gitt detaljerte regler i § 7 tredje ledd om hva de skal inneholde (punktene a) til h)). Det skal blant annet være regler om forbud mot behandlingsformer, om karenstider, om dopingverdier og om forbud mot oppbevaring av legemidler og behandlingstutstyr. Videre skal det være regler om "Selvdømmerett som gir arrangørene og arrangørorganisasjonene tilstrekkelig rettslig grunnlag for å få etterforsket og pådømt deltakeres brudd på reglementene" og om "Forsvarlig utredning av saker ved mistanke om brudd på reglementene, herunder bruk av sakkyndige". Pålegg om og hjemmel for straffebestemmelser er tredje ledd punkt i): Reglementene skal inneholde bestemmelser om "Sanksjoner som bidrar til å forebygge brudd på reglementene".

Slike bestemmelser i samsvar med forskriftens § 7 siste ledd i) er tatt inn i "Norsk Jockeyklubs dopingreglement", som er angitt hjemlet i forskriften, gjennom en henvisning i dopingreglementets punkt 8 til Jockeyklubbens alminnelige reglement. Henvisningen i punkt 8 er formulert slik: "Om sanksjoner som bidrar til å forebygge brudd på Norsk Jockeyklubs

reglement og dopingbestemmelser vises til Norsk Jockeyklubs reglement pkt. 500-521 jfr. Forskrift § 7 i."

"Norsk Jockeyklubs Reglement" er godkjent 7. mars 1966 av Landbruksdepartementet og, ifølge det eksemplaret som er lagt frem for domsutvalget, revidert i 2013.

Mindretallet nevner at forskriften om forbud mot doping av hest selv inneholder en straffebestemmelse i § 10. Den viser til straffebestemmelsene i dyrevelferdsloven § 37 og dyrehelsepersonelloven § 37, som ikke har regler om objektivt straffansvar. Disse straffebestemmelsene gjelder bare overtredelse av bestemmelser gitt i forskriften selv og enkeltvedtak gitt i medhold av forskriften. Det er altså ikke direkte angitt noe i hjemmelsforskriften om hvilket skyldkrav som skal kreves ved straff for overtredelse av reglementer gitt i medhold av forskriften. Men etter mindretallets mening innebærer forskriftshjemmelen i § 7 for å gi dopingreglementer med straffesanksjoner ikke en adgang for arrangørene til å gi regler om objektivt straffansvar, og dermed fravike vanlige prinsipper om skyld som vilkår for straff.

Jockeyklubben og den Høyere Voldgiftsrett bygger sin oppfatning om at det foreligger et objektivt straffansvar ved positiv dopingprøve, på Norsk Jockeyklubs Reglement kapittel VI, "Dopingbestemmelser", punkt 182 b), der det står:

"Trener er uten hensyn til skyld ansvarlig for et hvert stoff som fremkommer av dopingprøver fra Norsk Jockeyklubs forbuds- og karenstidsliste:
A. FORBUDSLISTE- Absolutt forbudte stoffer og behand[.]lingsformer eller
B. KARENSTIDSLISTE- Liste over stoffer som er forbudt ved deltakelse i løp.
For lisensiert trener eller rytter som med forsett har medvirket til doping av hest, blir lisensen inndratt for begrenset tid eller for alltid. [...]"

Rune Haugen har anført at denne bestemmelsen bare regulerer den konkurransemessige siden av reglementet: Treneren må uten hensyn til skyld finne seg i at hestens deltakelse kjennes ugyldig, at eventuell premie må tilbakebetales mv. Men det anføres at det ikke er grunnlag for å tolke dette som en bestemmelse om objektivt straffansvar.

Mindretallet bemerker at grensen mellom rent konkurransemessige sanksjoner, som diskvalifikasjon og fratagelse av premie, og straffebestemmelser kan være flytende. Det kan for eksempel hevdes at utestengelse i forbindelse med doping er berettiget på grunn av selve forekomsten av dopingmidler, uavhengig av om noen kan bebreides for dette. Men i dette tilfellet står man overfor en ren straffesanksjon i form av ileggelse av en bot på 20 000 kroner. Det er denne straffesanksjonen saken gjelder.

Etter mindretallets mening hjemler forskriften om forbud mot doping av hest ikke en regel om objektivt bøteansvar. I den grad punkt 182 i Jockeyklubbens reglement er ment å gi et slikt straffansvar, noe mindretallet kommer tilbake til nedenfor, må den settes til side som uhjemlet og dermed ugyldig.

Flertallet har ovenfor lagt til grunn at spørsmålet om objektivt straffansvar er eller lovlig kan være hjemlet i forskriften eller ikke, er uten betydning fordi Jockeyklubben uansett, i kraft av

prinsippene for selvdømme, kan ha objektive straffebestemmelser. Dette er etter mindretallets syn ikke holdbart. Jockeyklubbens dopingreglement er, som det også går fram av reglementet, gitt med hjemmel i departementets 2007-forskrift nr. 231. Haugen er altså dømt av Den Høyere Voldgiftsrett for overtredelse av straffebestemmelser gitt med hjemmel i en offentlig forskrift. For at domfellelsen skal være gyldig, må straffebestemmelsene ikke være i strid med den myndigheten som er delegert. Når det gjelder spørsmålet om det er hjemmel for objektivt straffansvar i dette tilfellet, bemerker mindretallet:

For det første er det ikke naturlig å tolke forskrift 231 slik at det er meningen å delegere myndighet til arrangørene og organisasjonene til å gi regler om objektivt straffansvar. Det er ikke noe i ordlyden som peker i den retningen. Videre følger det av grunnloven § 96 at ingen kan dømmes uten etter lov, og i dette ligger det et krav om en viss klarhet ved regler som illegger straffansvar. Hensynet gjør seg særlig sterkt gjeldende når det gjelder noe så uvanlig som objektivt straffansvar. Jockeyklubbens reglement punkt 182 b) sier at trener uten hensyn til skyld er "ansvarlig for ethvert stoff som fremkommer av dopingprøve". Mindretallet mener at denne bestemmelsen ikke fastslår noe mer enn et objektivt konkurransmessig ansvar for treneren ved positive dopingfunn, ikke et objektivt bøteansvar, jf. nedenfor.

For det andre peker mindretallet på at hjemmelen for sanksjonsbestemmelsene er en offentlig forskrift, og at forvaltningen ikke kan delegere til private organisasjoner myndighet til å gi strafferegler som den selv ikke kunne gitt. En regel om objektivt ansvar i et tilfelle som dette må anses for å være i strid med uskyldspresumsjonen i EMK artikkel 6 nr. 2, som landbruksmyndighetene selvsagt er bundet av når de gir delegasjonsbestemmelser. Bestemmelsen ble norsk grunnlov i 2014 gjennom et nytt andre ledd i § 96: "Enhver har rett til å bli ansett som uskyldig inntil skyld er bevist etter loven." Det samme følger av FN-konvensjonens artikkel 14. Det vises til Matningsdal i Norsk Lovkommentar om skyldkravet i § 21 i straffeloven av 2005, der han i note 133 skriver til at det er uklart om objektivt straffansvar er i strid med uskyldspresumsjonen. Han påpeker at norsk straffelovgivning ikke inneholder noen slike straffebud, men at det forekommer straffebud hvor ett av straffbarhetsvilkårene er objektivt. I motsetning til flertallet forstår mindretallet disse uttalelsene og rettspraksis ellers slik at tvilen rundt hvilke skranker grunnloven og EMK artikkel 6 nr. 2 stiller her, bare gjelder straffebud med enkelte objektive straffutmålingsmomenter, mens en rent objektiv straffebestemmelse ikke er i samsvar med uskyldspresumsjonen. Det vises til Matningsdal og Rieber-Mohn i Andenæs: Alminnelig strafferett (2010) side 75-76 om krav om skyld og tilregnelighet:

"Det er ikke nok til å utløse straff at en straffebestemmelse er overtrådt. I vår kultur blir det tradisjonelt oppfattet som et grunnleggende rettferdsprinsipp: *Ingen straff uten skyld*. Straff er uttrykk for samfunnsmessig misbilligelse, og bør derfor bare komme til anvendelse overfor dem som det kan legges noe til last. Derav følger for det første at ingen bør være strafferettslig ansvarlig for *andres handlinger*. Videre at gjerningsmannen må ha vært *tilregnelig*, handlingen må ikke skyldes sinnssykdom eller lignende forstyrrelse. Og handlingen må kunne *bebreides ham*, enten som forsettlig eller i alle fall som uaktsom. Det ville kanskje gjøre straffetrusselen mer effektiv om ansvaret var rent objektivt, men et slikt ansvar blir avvist av etiske grunner. Slike bestemmelser

er dessuten sannsynligvis i strid med uskyldspresumsjonen i EMK art. 6 nr. 2, jfr. kap. 19.II."

I nevnte kapittel 19 er det vist til at spesiallovgivningen tidligere inneholdt enkelte bestemmelser om objektivt straffansvar, men alle disse er nå fjernet. Videre heter det: "Bestemmelser hvor straffansvaret i alle relasjoner er objektivt, er sannsynligvis i strid med uskyldspresumsjonen i EMK art. 6 nr. 2." Her er det vist til Aall (1995) og Strandbakken (2003).

En bestemmelse om objektivt straffansvar innebærer at et forhold kan straffes selv om den det gjelder, ikke er noe å bebreide. At det verken foreligger forsett eller uaktsomhet, er altså irrelevant for spørsmålet om straffbarheten dersom ansvaret er objektivt, men det kan få betydning for valg av reaksjon og omfanget av den. Noe annet enn dette er regler om omvendt bevisbyrde for skyld, det vil si at "tiltalte" må bevise sin uskyld. I slike tilfeller vil skyldkravet være uaktsomhet, men uaktsomhet presumeres å foreligge i den forstand at den anklagede må bevise at han ikke er noe å bebreide for å unngå straff. Dette er ikke bestemmelser med objektivt straffansvar: Ved objektivt straffansvar er som nevnt skyld eller bebreidelse irrelevant for selve straffbarhetsspørsmålet. En variant her finnes i dopingreglene i Norges Idrettsforbunds lover, jf. Henriette Hillestad Thune: *Idrett og Jus* (2012) side 265-266:

"Det er i utgangspunktet ikke tilstrekkelig at en utøver har overtrådt reglene i NIFs lov kapittel 12, for å kunne sanksjonere vedkommende. Det er et absolutt vilkår at det foreligger skyld fra utøverens side, altså at utøveren forsettlig eller uaktsomt har brutt en bestemmelse i dopingkapittelet. [...]

Brudd på bokstav a er et unntak fra dette. Gjennom implementeringen av WADC er introdusert et objektivt ansvar der det foreligger en positiv prøve. Det følger av NIFs lov § 12-4 (1) at utøveren plikter å sørge for at intet forbudt stoff tilføres kroppen, og at utøveren, uten hensyn til skyld, selv er ansvarlig for ethvert forbudt stoff eller spor av slikt stoff som blir funnet i vedkommendes dopingprøve. Skyldgraden har imidlertid betydning for utelukkelsens lengde... [...]

Dersom påtaleorganet kan bevise at det foreligger et brudd på bokstav a [dvs. en positiv dopingprøve] kan utelukkelsen bortfalle helt dersom utøveren kan bevise at regelbruddet er forårsaket uten skyld fra hans side. Det kan være at utøveren mener at den positive prøven skyldes en sabotasjehandling som han er helt uskyldig i, og at utøveren faktisk kan bevise dette. I så fall kan dette altså få betydning for lengden på en eventuell utelukkelse."

Her er altså som utgangspunkt et objektivt straffansvar opprettholdt gjennom implementering av internasjonale regler. Men straff kan reduseres eller falle helt bort dersom utøveren beviser at han ikke er noe å bebreide. Tilsvarende regler er gitt i nytt reglement for Det Norske Travelskap som er utarbeidet etter samme mønster. Det bemerkes at Travelskapets domsorganer i tilfeller der det foreligger positiv dopingprøve, men der den ansvarlige ikke er noe å bebreide, har benyttet konklusjonen "A frikjennes". Hvis praksis er at utøveren frifinnes

i disse tilfellene, kan det hevdes at straffansvaret ikke er objektivt, og at man er nærmere en regel om omvendt bevisbyrde når det gjelder aktsomhetsspørsmålet.

Om slike bortfallsbestemmelser nøytraliserer det objektive straffansvaret i en slik grad at uskyldspresumsjonen ikke kan anses krenket, går mindretallet ikke inn på. Jockeyklubbens alminnelig reglement og dopingreglement inneholder ingen slike bestemmelser om bortfall av straff der det ikke foreligger skyld, og i dette tilfellet er straff ilagt på objektivt grunnlag med en ikke ubetydelig bot på 20 00 kroner.

Mindretallet konkluderer med at reglementets punkt 182 b ikke kan forstås som en hjemmel for å legge bøtestraff på objektivt grunnlag. Det er ikke naturlig, blant annet ut fra det klarhetskravet som kan utledes av grunnloven og legalitetsprinsippet, å forstå formuleringen "ansvarlig" for ethvert stoff som fremkommer av dopingprøve, som mer enn en bestemmelse om objektivt ansvar som kan føre til rent konkurransemessige sanksjoner, slik som diskvalifikasjon mv. Selv om det skulle være slik at en selvdømmeordning i prinsippet kan vedta straffebestemmelser selv om de skulle være i strid med EMK, er det etter mindretallets mening ikke naturlig å forstå punkt 182 b slik at Jockeyklubben har ment å ville gi en regel som er i strid med menneskerettighetene, med det omdømmetapet dette kan innebære, når regelen kan gis det mer begrensete omfanget som er nevnt ovenfor.

Hvis punkt 182 b) skal tolkes som en regel om objektivt ansvar også ved illeggelse av rene straffesanksjoner, må bestemmelsen etter mindretallets syn settes til side. Som nevnt følger dette allerede av at forskriften om forbud mot doping av hest ikke inneholder noen hjemmel for å gi regler om slikt ansvar, og uansett kunne slik hjemmel ikke ha vært gitt. Det er riktignok i utgangspunktet de enkelte stater og deres representanter som pålegges forpliktelser etter menneskerettskonvensjonen, ikke private organisasjoner og privatpersoner. Men det forholdet at punkt 182 b er en del av Jockeyklubbens selvdømmeordning, får som nevnt ikke betydning når hjemmelen for organisasjonens straffebestemmelser knyttet til doping av hester er en offentlig forskrift. Man kan etter mindretallets mening heller ikke forstå forskriftens bestemmelse om at det i reglementene kan gis regler som er "skjerpene i forhold til forbudet mot doping" som en hjemmel for å gi regler om objektivt straffansvar.

Mindretallet tilføyer at domsutvalget etter reglementets punkt 519 kan sette til side en avgjørelse hvis den er "kvalifisert urimelig". Det kan hevdes at det er kvalifisert urimelig å gi en bot på 20 000 kroner til en person som ikke kan bebreides for å ha gjort noe galt i forbindelse med en positiv dopingprøve, men mindretallet går ikke nærmere inn på dette.

Mindretallet nevner at Jockeyklubbens sanksjonsregler generelt kan synes å trenge en gjennomgang og revisjon. Klubbens alminnelige reglement er meget omfattende med 540 punkter, der en rekke påbuds- og forbudsregler kan bli overtrådt, og dette kan medføre straff. Det forekommer noen spesialregler som angir straffeskylden, for eksempel punkt 182 b) siste ledd om inndragning av lisensen til en trener eller rytter som med forsett har medvirket til doping av hest, men ingen generell bestemmelse om hvilke overtredelser som skal være belagt med straff, og om det i det enkelte tilfellet skal kreves forsett, grov uaktsomhet eller simpel uaktsomhet.

Mindretallet bemerker at Haugen også er dømt for overtredelse av reglementets punkt 124 d). Punkt 124 har overskriften "Trenerens ansvar", og bestemmelsen er slik:

"Å påse at han/hun eller den som har ansvaret for stell og foring av hesten, plikter å beskytte den og hindre at den gis eller forsøkes gitt midler som kan påvirke dens prestasjon i løp."

Denne domfellelsen er ikke nærmere kommentert i voldgiftsrettens avgjørelse. Mindretallet anser det klart at denne domfellelsen er uriktig. Det kan være noe usikkert hva det siktes til i bestemmelsen med "midler som kan påvirke [hestens] prestasjon i løp". Dette gjelder åpenbart først og fremst rent prestasjonsfremmende midler som står på dopinglisten, men man kan si at også antibiotika kan påvirke hestens prestasjon, for eksempel ved å virke betennelsesdempende. Men det er ikke noe grunnlag for å straffe Haugen for ikke å ha hindret at Probably fikk de aktuelle medisinerne. Tvert om, selve behandlingen var korrekt og adekvat, slik det er gjentatt en rekke ganger under saken. Det er det forholdet at hesten startet i løp, som det eventuelt kan ilegges straff for. Domfellelsen for brudd på punkt 124 d) må derfor uansett oppheves. Det er uklart om voldgiftsretten har ment at det også her er et objektivt straffansvar. Bestemmelsen illustrerer at reglementet mangler klare regler om skyldkrav ved overtredelser.

Ifølge voldgiftsretten har Haugen også overtrådt dopingreglementet punkt 7, som er slik:

"7. Det er forbudt å oppbevare legemidler og behandlingsutstyr i stall hvor det oppstalles løpshest, arrangeres galopplop eller utstillinger, jfr. forskrift § 7 e, Norsk Jockeyklubs reglement pkt. 182.

Det er forbudt å oppbevare spesielle midler, apparatur for spesiell behandling, injeksjonssprøyter og kanyler usikret i stall hvor det oppstalles løpshest.

Det er forbudt å gi/overlate legemiddel, stoff eller apparatur for spesiell behandling av hest til personer annet enn den hest/person som er angitt på resepten.

Dette skal oppbevares i forsvarlig låst skap i stall hvor det oppstalles løpshest. Nøklene til slikt skap skal oppbevares utilgjengelig for andre enn den som er ansvarlig for stallen. Etter avsluttet behandling, skal rester av reseptbelagte medisiner som ikke er brukt, brukte sprøyter og kanyler fjernes fra stallen og forsvarlig tilintetgjøres."

Domfellelsen er begrunnet slik:

"Videre finner DHV at det foreligger brudd på dopingreglementet pkt 7 pålegg om at etter avsluttet behandling skal rester av reseptbelagte medisiner som ikke er brukt fjernes fra stallen og forsvarlig tilintetgjøres."

Voldgiftsretten har ikke tatt brudd på punkt 7 inn i selve kjennesslutningen, men angitt at denne overtredelsen er en straffskjerpene omstendighet. Det følger av begrunnelsen sitert ovenfor at det straffskjerpene består i overtredelse av forskriftens fjerde ledd siste punktum om at medisinrester skal fjernes og tilintetgjøres. Men i kjennelsen er det straffbare forholdet beskrevet slik:

"Han [Haugen] ble konfrontert med ADUs funn av store mengder antibakterielle legemidler, innelåst på stallen, uten forskriftsmessig merking, i forhold til hvilken hest de var foreskrevet til, indikasjon, dose eller administrasjonsmåte.[...]"

Her står det ikke noe om det forholdet domfellelsen gjelder, nemlig at det ble funnet brukte medisinrester i skapet som skulle vært kastet. Videre inneholder punkt 7 i dopingreglementet ingen bestemmelse som direkte rammer den som mottar fra andre og oppbevarer medisiner som ikke er merket med angivelse av hest, indikasjon, dose eller administrasjonsmåte. Punkt 7 tredje ledd retter seg mot den som overlater umerket medisin til en annen, og ville eventuelt rammet veterinæren i dette tilfellet. Ved å anse umerkede medisiner i skapet som en overtredelse begått av Haugen, har voldgiftsretten i realiteten konstatert en overtredelse uten å angi hjemmel.

Det går fram av et fotografi av innholdet i skapet at det var to halvfulle flasker med Penovet der. Haugen har forklart at disse var til bruk i sykdomstilfeller der behandlingen ikke var avsluttet. I så fall kan dette ikke karakteriseres som "rester som ikke er brukt" og som derfor skulle vært fjernet og tilintetgjort. Det er ingen opplysninger som gir grunnlag for å sette til side Haugens forklaring på dette punktet. Jockeyklubbens prosessfullmektig har dessuten gitt uttrykk for at det i tråd med tilsvarende regler i blant annet reglementet for Det Norske Travselsskap i Jockeyklubbens reglement må innfortolkes at foreningen har bevisbyrden for at det foreligger et brudd på dopingreglementet, og at det må foreligge mer enn alminnelig sannsynlighetsovervekt. Mindretallet finner det klart at det ikke er noe grunnlag for å konstatere at Haugen har overtrådt dopingreglementets punkt 7 siste ledd siste punktum. Flertallet går på dette punktet etter mindretallets mening utenfor det forholdet voldgiftsretten har funnet overtrådt.

Voldgiftsrettens konstatering av overtredelse av punkt 7 og punkt 124 d illustrerer etter mindretallets mening at Haugens kritikk av påtaleordningen i Jockeyklubben har en del for seg. Det foreligger ikke noe uavhengig påtaleorgan som etterforsker et forhold, formulerer anklagepunktene med beskrivelse av hva overtredelsene består i og angivelse av hvilke regler som er overtrådt, og bestemmer om det er grunn til å reise sak ved det dømmende organet i systemet eller om påtale skal unnlates. Antidopingutvalget gjør ikke dette. I Jockeyklubbens system er det det dømmende organet som selv formulerer hva overtredelsene består i og hvilke bestemmelser de skal subsumeres under. Domfellelsene for punkt 7 og punkt 124 d viser etter mindretallets mening at dette kan føre galt av sted.

Når det gjelder hva som må bli resultatet av mindretallets syn på saken, bemerkes:

Om domsutvalgets kompetanse står det i reglementets punkt 519:

"Domsutvalget kan bare prøve om den påankede avgjørelse lider av saksbehandlingsfeil, feil bevisbedømmelse, feil reglementstolkning og dessuten hvorvidt den påankede avgjørelse er kvalifisert urimelig. Domsutvalget kan stadfeste eller oppheve underinstansens avgjørelse og henvise saken til ny behandling i klubbens styre eller dømmende organer."

Etter mindretallets syn kan bestemmelsen om stadfestelse eller opphevelse ikke forstås slik at den er til hinder for at Domsutvalget også kan avsi en dom som avviker fra dommen i Den Høyere Voldgiftsrett. Mindretallet stemmer for at Rune Haugen frifinnes.

7. Sakskostnader

Avgjørelsen har budt på tvil, og domsutvalget har vært delt i sitt syn på saken. Domsutvalget finner derfor at hver av partene bør dekke egne sakskostnader.

Avgjørelsen er avsagt under dissens slik det fremgår foran. I samsvar med flertallets syn blir domsslutningen som følger:

Slutning:

1. Anken fra Rune Haugen forkastes
2. Hver av partene dekker egne sakskostnader.

Anders Bøhn

A handwritten signature in blue ink, consisting of several connected, wavy loops and a final flourish on the right side.

Edvard Os

Gunnar Kaspersen

GALOPPSPORTENS DOMSUTVALG

PROTOKOLL

Den 21. april 2015 kl. 09:00 ble muntlig ankeforhandling holdt i Galoppsportens Domsutvalg på Bjerke Travbane i Oslo.

Rettens leder: Edvard Os

Meddommere: Gunnar Kaspersen

Anders Bøhn

Ankende part: Rune Haugen

Advokat Gunnar-Martin Kjenner

Ankemotpart: Norsk Jockeyklub

Advokat Pål Tobiasson

Saken gjelder: Anke over Den Høyere Voldgiftsretts avgjørelse av 2. desember 2013.

Til stede:

Rune Haugen

Advokat Kjenner

Hans Petter Eriksen, daglig leder i Norsk Jockeyklub

Advokat Pål Tobiasson

Det var ingen innvendinger mot voldgiftsrettens sammensetning.

Rettens leder gjennomgikk hva saken gjelder, de bevis som var varslet og fremdriftsplanen.

Saksfremstilling

Advokat Tobiasson fikk ordet til fremstilling av saken. Han dokumenterte det som er markert med rødt i sakens dokumenter.

Han nedla påstand som i sluttinnlegget.

Pause kl. 10:10 til 10:15.

Advokat Kjenner fikk ordet til fremstilling av saken. Han dokumenterte det som er markert med blått i sakens dokumenter.

Han nedla påstand som i sluttinnlegget.

Partsforklaringer

Navn: Rune Haugen

Født: 31.10.66

Adresse: Vestbysvingen 14, 3039 Drammen

Yrke/stilling: Galopptrener

Ble oppfordret til å forklare seg sannferdig og avga forklaring fra kl. 11:05 til 11:20.

Vitner

Navn: Marit Nesje

Født: 7.6.63

Adresse: Bindingsveien 110A, 1404 Siggerud

Yrke/stilling: Førsteamanuensis ved NMBU/Veterinær

Tilknytning til partene: Sekretær for ADU

Ble oppfordret til å forklare seg sannferdig og avga forklaring fra kl. 11:20 til 11:50.

Navn: Birgit Ranheim
Født: 19.8.63
Adresse: Syrénveien 1, 0870 Oslo
Yrke/stilling: Professor ved NMBU/Veterinær
Tilknytning til partene: Leder av ADU
Ble oppfordret til å forklare seg sannferdig og avga forklaring fra 11:50 til 12:30.

Navn: Petter Myhre
Født: 15.2.54
Adresse: Båtstangveien 92, 3230 Sandefjord
Yrke/stilling: Veterinær
Tilknytning til partene: Veterinær for stallen til Rune Haugen
Ble oppfordret til å forklare seg sannferdig og avga forklaring fra 12:55 til 13:25.

Navn: Siv Kirsten Hancke-Olsen
Født: 5.2.62
Adresse: Hagtornveien 4, 0855 Oslo
Yrke/stilling: Seksjonsleder på hesteklinikken NMBU/Veterinær
Tilknytning til partene: Engasjert av Rune Haugen
Ble oppfordret til å forklare seg sannferdig og avga forklaring fra 13:25 til 13:35.

Navn: Eric Strand
Født: 5.2.59
Adresse: Vestbygdveien 172, 2335 Stange
Yrke/stilling: Professor kirurgi NMBU
Tilknytning til partene: Engasjert av Rune Haugen
Ble oppfordret til å forklare seg sannferdig og avga forklaring fra 13:35 til 13:45.

Navn: Nils Søli
Født: 26.5.49
Adresse: Brekkeveien 10, 0884 Oslo
Yrke/stilling: Professor NMBU/Veterinær
Tilknytning til partene: Engasjert av Rune Haugen
Ble oppfordret til å forklare seg sannferdig og avga forklaring fra 13:45 til 14:15.

Avsluttende innlegg

Advokat Tobiasson fikk ordet til avsluttende innlegg og fastholdt påstanden.

Advokat Kjenner fikk ordet til avsluttende innlegg og fastholdt påstanden.

Replik og duplikk.

Avslutning

Det ble gitt 2 dagers frist til fremlegge kostnadsoppgaver.

Det ble opplyst at det kunne ta noe tid før dom blir avsagt.

Dommen blir meddelt partene på den måten Domsutvalget finner hensiktsmessig.

Forhandlingene ble hevet kl. 16:05.

Anders Bøhn

Edvard Os

Gunnar Kaspersen